

C-481/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. június 21.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Corte costituzionale (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. március 6.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

D. B.

Ellenérdekű fél:

Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (CONSOB)

Az alapeljárás tárgya

Az 1998. február 24-i 58. sz. decreto legislativo (törvényerejű rendelet) 187-quinquiesdecies. cikke alkotmányosságának vizsgálatára irányuló közbenső eljárás, amelyet a Corte di cassazione (semmtőszék, Olaszország) kezdeményezett a D. B. és a Commissione nazionale per le società e la borsa (nemzeti tőzsde- és értékpapír-felügyeleti bizottság; a továbbiakban: CONSOB) között folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás keretében.

Közelebbről D. B. felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Corte di cassazione (semmtőszék) elé a Corte d'appello di Roma (római fellebbviteli bíróság, Olaszország) 2013. november 20-án hozott ítéletével szemben, amelyben az elutasította a D. B. által a CONSOB 2012. május 2-i azon határozatával szemben benyújtott keresetet, amelyben a hatóság közigazgatási bírságot szabott ki D. B.-vel szemben a tényállás idején hatályos 58/1998. sz. törvényerejű rendelet 187-bis. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjában, valamint a 187-quinquiesdecies. cikkében foglalt szabálysértésekkel összefüggésben.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az időbeli hatálya révén továbbra is alkalmazandó 2003/6/EK irányelv 14. cikke (3) bekezdésének és az 596/2014/EU rendelet 30. cikke (1) bekezdése b) pontjának pontos értelmezése és érvényessége. Közelebbről a kérelem arra irányul, hogy úgy kell-e értelmezni a fent említett rendelkezéseket, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok részére, hogy ne szankcionálják azt a személyt, aki megtagadja a hatáskörrel rendelkező hatóság azon kérdéseire történő válaszadást, amelyek alapján felmerülhet a büntetőjogi vagy „büntető” jellegű közigazgatási szankcióval büntetendő jogsértésért való felelőssége, valamint hogy nemleges válasz esetén összeegyeztethető-e e rendelkezések az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: az EU Alapjogi Chartája) 47. és 48. cikkével az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE, kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény) 6. cikkével összefüggésben, az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) ítélezési gyakorlata fényében is és a tagállamok közös alkotmányos hagyományai alapján.

A jogalap az EUMSZ 267. cikk.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A) Úgy kell-e értelmezni az időbeli hatálya révén továbbra is alkalmazandó 2003/6/EK irányelv 14. cikkének (3) bekezdését és az 596/2014/EU rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy ne szankcionálják azt a személyt, aki megtagadja a hatáskörrel rendelkező hatóság azon kérdéseire történő válaszadást, amelyek alapján felmerülhet a „büntető” jellegű közigazgatási szankcióval büntetendő jogsértésért való felelőssége?

B) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén összeegyeztethető-e az időbeli hatálya révén továbbra is alkalmazandó 2003/6/EK irányelv 14. cikkének (3) bekezdése és az 596/2014/EU rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontja az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. és 48. cikkével az EJEE 6. cikkével összefüggésben, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlata fényében is, és a tagállamok közös alkotmányos hagyományai alapján, amennyiben ezek előírják azon személy szankcionálását is, aki megtagadja a hatáskörrel rendelkező hatóság azon kérdéseire történő válaszadást, amelyek alapján felmerülhet a „büntető” jellegű közigazgatási szankcióval büntetendő jogsértésért való felelőssége?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A 2003/6/EK irányelv 14. cikkének (1) és (3) bekezdése.

A 2003/6/EK irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontja.

Az 596/2014/EU rendelet 23. cikke (2) bekezdésének b) pontja.

Az 596/2014/EU rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontja.

Az EU Alapjogi Chartájának 47. és 48. cikke, valamint 52. cikkének (3) bekezdése.

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Az 58/1998. sz. törvényerejű rendeletnek a Banca d'Italia (nemzeti bank, Olaszország) és a Consob felügyeleti tevékenységének védelmére vonatkozó 187-quinquiesdecies. cikke. Közelebbről jelentőséggel bír egyrészt e cikknek az alapeljárás tárgyát képező tényállásra alkalmazandó változata, amelynek értelmében „[a] codice civile (polgári törvénykönyv) 2638. cikkében foglalt eseteken kívül azt a személyt, aki nem teljesíti határidőben a CONSOB felhívását, vagy késlelteti e hatóság tevékenységének ellátását, ötvenezertől egymillió euróig terjedő közigazgatási bírsággal kell büntetni”, és amely ötvenezertől egymillió euróig terjedő közigazgatási bírságot állapít meg abban az esetben is, ha megtagadják a CONSOB által elrendelt személyes meghallgatás során feltett kérdésekre történő válaszadást, valamint másrészt a szóban forgó cikknek a 129/2017. sz. törvényerejű rendelettel módosított változata, amely (1) bekezdésében előírja, hogy „a codice civile (polgári törvénykönyv) 2638. cikkében foglalt eseteken kívül a jelen cikk alapján kell büntetni azt a személyt, aki nem teljesíti határidőben a Banca d'Italia és a CONSOB felhívását, vagy nem működik együtt e hatóságokkal a vonatkozó felügyeleti tevékenységük ellátása érdekében, vagy késlelteti azok ellátását”.

Az 58/1998. sz. törvényerejű rendeletnek a CONSOB-ra ruházott feladatokra vonatkozó 187-octies. cikke (3) bekezdésének c) pontja, amely „a tényállás tekintetében információval rendelkező bármely személy személyes meghallgatására” irányuló hatáskört tartalmazza.

Az 58/1998. sz. törvényerejű rendelet 187-bis. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja, amely a bennfentes kereskedelem szabálysértéséről rendelkezik.

Az 58/1998. sz. törvényerejű rendelet 184. cikke, amely a bennfentes kereskedelem bűncselekményéről rendelkezik.

A Costituzione della Repubblica italiana (az Olasz Köztársaság alkotmánya), különösen 24. cikkének második bekezdése, 111. cikkének második bekezdése, amely „a felek eljárásbeli fegyveregyenlőségéről” rendelkezik; 117. cikkének első bekezdése, amely előírja, hogy „a törvényhozás az állam és a tartományok hatáskörébe tartozik az alkotmány, valamint a közösségi jogból és a nemzetközi kötelezettségekből eredő korlátok tiszteletben tartása mellett”, és 11. cikke, amely engedélyezi „a szuverenitásnak a nemzetek közötti békét és igazságot teremtő szabályozáshoz szükséges korlátozását”.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A D. B.-vel szemben indított bírságotlasi eljárás eredményeként a CONSOB 2012. május 2-i határozatában az előbbivel szemben közigazgatási bírságot szabott ki az 58/1998. sz. törvényerejű rendelet, különösen annak a bennfentes kereskedelemre vonatkozó 187-bis. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja, valamint a 187-quinquiesdecies. cikke értelmében, mivel D. B. több alkalommal elhalasztotta azon meghallgatás időpontját, amelyre őt idézték, majd egyszer megjelent a CONSOB előtt, ahol viszont megtagadta a neki feltett kérdésekre történő válaszadást. Ez utóbbi rendelkezés ugyanis bírsággal sújtja azt a személyt, „aki nem teljesíti határidőben a CONSOB felhívását, vagy késlelteti e hatóság tevékenységének ellátását”, és azt az olasz jogalkotó a 2003/6/EK irányelv 14. cikkének (3) bekezdésében előírt, a felügyeleti hatósággal való általános együttműködési kötelezettség végrehajtásaként vezette be.
- 2 Külön büntetőeljárásban az 58/1998.sz. törvényerejű rendelet 184. cikke szerinti bennfentes kereskedelem bűncselekményének elkövetését rótták fel D.B-nek. E bűncselekmény miatt D. B. megállapodást kötött az ügyéssel tizenegy hónap feltételesen felfüggesztett szabadságvesztés büntetésről és 300 000 euró összegű pénzbüntetésről, amelyet a Tribunale di Milano (milánói bíróság, Olaszország) nyomozási bírója 2013. december 18-án szabott ki.
- 3 A CONSOB 2012. május 2-i említett határozatával szemben D. B. keresetet nyújtott be a Corte d’appello di Romához (római fellebbviteli bíróság), és többek között a 187-quinquiesdecies. cikk értelmében vele szemben kiszabott szankció alkalmazásának jogellenességére hivatkozott. A 2013. november 20-án hozott ítéletében a Corte d’appello di Roma (római fellebbviteli bíróság) elutasította a keresetet.
- 4 Ezen ítélettel szemben D. B. felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Corte di cassazione (semmtűszék) 2018. évi 54. sz. végzésében a 187-quinquiesdecies. cikkel kapcsolatban néhány alkotmányossági kérdést vetett fel a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) előtt.

A Corte di cassazione (semmtűszék) által az alkotmányossági kérdésekkel kapcsolatban felhozott alapvető érvek

- 5 A Corte di cassazione (semmtűszék) nemcsak a 187 quinquiesdecies. cikknek a nemzeti alkotmányos szabályokkal, vagyis az olasz alkotmány 11. cikkével, 24. cikkének második bekezdésével, 111. cikkének második bekezdésével és 117. cikkének első bekezdésével való lehetséges ellentétére hivatkozik, hanem az említett cikknek az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményről, a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányával (a továbbiakban: nemzetközi egyezségokmány, kihirdette: 1976. évi 8. tvr.) és az Európai Unió Alapjogi Chartájával való vélt összeegyeztethetlenségére is.

- 6 Egyrészt a Corte di cassazione (semmtőszék) arra hivatkozik, hogy az olasz jogalkotó által a felügyeleti hatósággal való együttműködésre vonatkozó, a másodlagos uniós jogban, különösen a 2003/6/EK irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) pontjában és 14. cikke (3) bekezdésében előírt kötelezettség végrehajtása céljából bevezetett, fent említett 187-quinquiesdecies. cikk alkotmányellenes azon részében, amely a CONSOB felhívása határidőben való teljesítésének elmulasztását vagy az e hatóság tevékenysége ellátásának késleltetésére irányuló magatartást abban az esetben is szankcionálja, ha az érintett az a személy, akivel szemben a CONSOB a lényegében büntető jellegű szankcióval büntetendő jogsértés esetleges elkövetésével kapcsolatos vizsgálatot folytatja.
- 7 Emellett a Corte di cassazione (semmtőszék) azt kérdezi, hogy a fent említett együttműködési kötelezettség abban az esetben is összeegyeztethető-e az EU Alapjogi Chartája 47. cikkének (2) bekezdésével, valamint az EJEE 6. cikkével és a nemzetközi egyezségokmány 14. cikkével, ha azt azon személlyel szemben is alkalmazni kell, akivel szemben a vizsgálat folyik. E tekintetben a Corte di cassazione (semmtőszék) egyrészt kiemeli, hogy az EJEE és a nemzetközi egyezségokmány közvetett módon, illetve kifejezetten elismeri valamennyi egyén arra vonatkozó jogát, hogy ne működjön együtt saját maga megvádolásában, és joga van hallgatni a lényegében „büntető” jellegű szankciók kiszabásához kapcsolódó, a CONSOB által D. B.-vel szemben lefolytatotthoz hasonló közigazgatási eljárások keretében is. Másrészt a Corte di cassazione (semmtőszék) arra emlékeztet, hogy az 58/1998. sz. törvényerejű rendeletben foglalt teljes szabályozás az uniós jog hatálya alá tartozik az EU Alapjogi Chartájának 51. cikke értelmében, és a Charta 47. cikke (2) bekezdésének megfogalmazása lényegében lefedi az EJEE 6. cikkének (1) bekezdését. Ennélfogva a 47. cikket – az említett Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében – az említett 6. cikknek az EJEB által adott értelmezéssel összhangban kell értelmezni.
- 8 Közelebbről a Corte di cassazione (semmtőszék) szerint a fent említett „hallgatáshoz való jog” és általánosabban a védelemhez való jog a büntetőeljárásokon kívül a CONSOB által a felügyeleti tevékenysége keretében elrendelt meghallgatás esetében is alkalmazandó, amely hatóság a jogsértés elkövetőjeként megállapított személlyel szemben „büntető” jellegű bírságot indíthat. A fent említett Corte di cassazione (semmtőszék) ugyanis úgy véli, hogy a bennfentes kereskedelem jogsértésével vádolt személy részére el kell ismerni azt a jogot, hogy a súlyos pénzbírság terhe mellett – mint amelyet D. B. esetében alkalmaztak – ne kötelezzék olyan nyilatkozat megtételére, amely alkalmas arra, hogy azt később terhére szolgáló bizonyítékként használják fel.
- 9 Ezen értelmezés alátámasztásaként a fent említett Corte di cassazione (semmtőszék) nemcsak az olasz alkotmány 24. cikkére utal, hanem az EJEE EJEB által értelmezett 6. cikkére és az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EU Bírósága) a verseny védelme tárgyában kialakított ítélkezési gyakorlatára is, amelyből kitűnik azon elv, amely szerint a Bizottság nem

kötelezheti a vállalkozást olyan válaszadásra, amely révén ez utóbbi kénytelen lenne elismerni a jogsértés fennállását, miközben a Bizottságot terheli az említett jogsértésre vonatkozó bizonyítékok megszerzése.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 10 A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) úgy véli, hogy a Corte di cassazione (semmitőszék) által felhozott, alkotmányossággal összefüggő kétség lényegében annak vizsgálatát foglalja magában, hogy alkotmányos-e azon személynek a 187-quinquiesdecies. cikk szerinti szankcionálása, aki megtagadja az azon kérdésekre történő válaszadást, amelyek alapján a CONSOB által a felügyeleti tevékenységének gyakorlása során elrendelt meghallgatás keretében felmerülhet a felelőssége, és különösen annak megállapítását, hogy a Corte di cassazione (semmitőszék) által hivatkozott „hallgatás joga” a büntetőeljárásokon kívül a CONSOB által elrendelt, fent említett meghallgatások esetében is alkalmazható-e.
- 11 Mindenekelőtt a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) megjegyzi, hogy az olasz szabályozásban a 187-quinquiesdecies. cikk hatálya a 129/2017. sz. törvényerejű rendelet révén nemcsak azon személyek szankcionálására terjed ki, akik nem teljesítik a hatóságok felhívását, vagy késleltetik azok tevékenységének ellátását, hanem általánosabban azon személyek szankcionálására is, akik nem működnek együtt e hatóságokkal a vonatkozó felügyeleti tevékenységük ellátása céljából. Az 58/1998. sz. törvényerejű rendelet 187-octies. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a CONSOB felügyeleti tevékenységei körébe tartozik „a tényállás tekintetében információval rendelkező bármely személy személyes meghallgatása”. Mindazonáltal nincs lehetőség arra, hogy megtagadja a kérdések megválaszolását az a személy, akit a CONSOB azon jogsértés lehetséges elkövetőjeként határoz meg, amelynek megállapítása e hatóság hatáskörébe tartozik, és akivel szemben „lényegében büntető” jellegű közigazgatási szankciót szabnak ki.
- 12 A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) egyrészt kiemeli, hogy a 187-quinquiesdecies. cikk jogellenességének esetleges megállapítása, tekintettel arra, hogy azt a másodlagos uniós jogból eredő különös kötelezettség végrehajtásaként vezettek be az olasz jogba, azzal a kockázattal járna, hogy ellentétes az uniós joggal, különösen azon kötelezettséggel, amely jelenleg a 2003/6/EK irányelvet hatályon kívül helyező és annak helyébe lépő 596/2014 rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontjából ered. Másrészt a másodlagos uniós jogból eredő fent említett kötelezettség kétségeket ébreszt az EU Alapjogi Chartája 47. és 48. cikkével való összeegyeztethetőséget illetően, amely rendelkezések látszólag ugyancsak elismerik az egyén ahhoz való alapvető jogát, hogy ne járuljon hozzá saját maga megvádolásához, és hogy ne kényszerítsék őt beismerő vallomás megtételére az EJEE 6. cikkéből és az olasz alkotmány 24. cikkéből levezethető korlátok között.

- 13 Az EU Alapjogi Chartájának e szabályai tekintetében, valamint a nemzeti és az európai bíróságok között az alapvető jogok védelme közös szintjének meghatározása tekintetében fennálló jóhiszemű együttműködés szellemében – amely elsődleges fontosságú a jogszabályi harmonizáció tárgyát képező, a szóban forgóhoz hasonló területen – a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) szükségesnek ítéli, hogy az elé terjesztett alkotmányossági kérdés tárgyában való döntéshozatalt megelőzően megkérdezze az EU Bíróságot az időbeli hatály révén továbbra is alkalmazandó 2003/6/EK irányelv 14. cikke (3) bekezdésének, valamint az 596/2014/EU rendelet 30. cikke (1) bekezdése b) pontjának helyes értelmezését és esetleges érvényességét illetően az EU Alapjogi Chartájának 47. és 48. cikke fényében.
- 14 Kérelme alátámasztásaként a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) mindenekelőtt arra emlékeztet, hogy az olasz alkotmány, az EJEE, a nemzetközi egyezségokmány és az EU Alapjogi Chartájának a Corte di cassazione (semmitőszék) által hivatkozott valamennyi rendelkezése megegyezik az egyén azon jogának elismerésében, hogy ne járuljon hozzá saját maga megvádolásához, és ne kényszeríthessék beismerő vallomás megtételére (*nemo tenetur se ipsum accusare*). Mindazonáltal a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) szerint a fenti jog önmagában nem igazolja, hogy az érintett személy megtagadja a CONSOB által elrendelt meghallgatáson való megjelenést és az azon való megjelenés indokolatlanul késedelmes teljesítését, feltéve, hogy – szemben a D. B. ellen folytatott eljárásban történetekkel – biztosított az ahhoz való joga, hogy ne válaszoljon a meghallgatáson neki feltett kérdésekre.
- 15 A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) emellett a vádlott „hallgatáshoz való joga” tárgyában kialakított saját állandó ítélkezési gyakorlatára is hivatkozik, amelynek alapján e jog, még ha az olasz alkotmány nem is ismeri el azt kifejezetten, megerősítést nyer „a védelemhez való jog sérthetlenségének alapvető részeként”, és biztosítja a vádlott részére annak lehetőségét, hogy megtagadja a vallomást, és még általánosabban hogy élhessen azon lehetőséggel, hogy ne válaszoljon a bíróság vagy a vizsgálat tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóság által feltett kérdésekre. A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) többek között megállapítja, hogy eddig sosem kellett azt vizsgálnia, hogy az embernek az olasz alkotmány lényegét adó elidegeníthetetlen jogai körébe tartozó hallgatáshoz való jog alkalmazható-e az Engel kritériumok szerint „büntető” jellegű szankciók kiszabására irányuló közigazgatási eljárások keretében, és ha igen, milyen mértékben. Mindazonáltal számos esetben megállapította, hogy az EJEE és az olasz alkotmány által a büntetőjogban elismert egyes biztosítékok kiterjeszthetők a „büntető” jellegű közigazgatási szankciókra is, és közelebbről az olasz jogban a bennfentes kereskedelemmel összefüggésben előírt közigazgatási szankciók a különösen megtorló jellegük miatt „büntető” jellegű intézkedésnek minősülnek, ahogyan azt egyébként az EU Bírósága is elismerte (lásd: 2018. március 20-i Di Puma és Consob ítélet, C-596/16 és C-597/16, 38. pont).
- 16 A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) ezt követően megismétli a Corte di cassazione (semmitőszék) által felhozott azon érvet, amely szerint elfogadhatónak

tűnik a bennfentes kereskedelem jogsértésének elkövetésével vádolt személy javára elismerni azokat a védelemmel összefüggő jogokat, amelyeket az olasz alkotmány a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek részére biztosít. A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) szerint e megfontolás különösen érvényes, ha fennáll annak kockázata, hogy az e szabálysértéssel gyanúsított személy, tekintettel arra, hogy az olasz és a másodlagos uniós jog alapján együtt kell működnie a felügyeleti hatósággal, ténylegesen hozzájárulhat a büntetőjogi vád vele szembeni megfogalmazásához.

- 17 E tekintetben ugyanis a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) emlékeztet arra, hogy az olasz jogban a bennfentes kereskedelmet egyidejűleg szabálysértésként (az 58/1998. sz. törvényerejű rendelet 187-bis. cikke) és bűncselekményként (az említett törvényerejű rendelet 184. cikke) is szabályozzák, és a vonatkozó eljárásokat is párhuzamosan indítják és folytatják le, ahogyan arra D. B. esetben ténylegesen sor került, amennyiben az összeegyeztethető a *ne bis in idem* elvével (lásd: az EU Bíróságának 2018. március 20-i *Garlsson Real Estate SA és társai* ítélete, C-537/16, 42–63. pont). Következésképpen még ha nem is használható fel a büntetőeljárásban a közigazgatási hatóságnak tett nyilatkozat a védelemhez való jog biztosítékai – így a válaszadás megtagadásának lehetőségére vonatkozó felhívás – nélkül, könnyen lehet, hogy ezek a közigazgatási hatóság által az együttműködés elmulasztása miatt kiszabható szankciók terhe mellett megszerzett nyilatkozatok ténylegesen alapvető információkat szolgáltatnak a hatóságok részére a jogellenes magatartásra vonatkozó további bizonyítékok beszerzése szempontjából, amelyek célja, hogy azokat a későbbi büntetőeljárásban is felhasználják ugyanazon magatartás miatt ugyanazon elkövetővel szemben.
- 18 A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) megállapítja továbbá, hogy a Corte di cassazione (semmtőlészék) által felhozott kétségeket megerősíti az EJEB ítélkezési gyakorlata, különösen az EJEE 6. cikkét illetően, amelynek alapján a saját maga megvádolása tekintetében való együttműködés megtagadásához és az ahhoz való jog, hogy ne kényszeríthessék beismerő vallomás megtételére, magában foglalja a büntető jellegű szankciók kiszabását lehetővé tevő közigazgatási eljárás alá vont bármely személy azon jogát, hogy a mulasztás miatti szankció terhe mellett ne kötelezhessék olyan válaszadásra, amelyből levezethető a felelőssége (lásd: 2005. október 4., *Shannon kontra Egyesült Királyság* ítélet, 38–41. pont; 2012. április 5., *Chambaz kontra Svájc* ítélet, 50–58. pont). E tekintetben a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) többek között az EJEB J. B. kontra Svájc ítéletére emlékeztet, amelyben megerősítették, hogy el kell ismerni az EJEE által a büntetőjog területén biztosított valamennyi biztosítékot, különösen a „hallgatáshoz való jogot” azon személy javára, akivel szemben adójogi jogsértés miatt közigazgatási vizsgálat van folyamatban, és akivel szemben „büntető” jellegű pénzbírságot szabtak ki, mivel ismételten elmulasztotta teljesíteni a vizsgálat lefolytatására hatáskörrel rendelkező hatóságok által a tényállás tisztázása érdekében tett felhívásokat.
- 19 A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) emellett az EU Bíróságának ítélkezési gyakorlatára hivatkozik a hallgatáshoz való jog és a versenyellenes jogsértések tekintetében, amelynek alapján a vállalkozás köteles a Bizottság rendelkezésére

bocsátani a vizsgálat tárgyára vonatkozó valamennyi információt, teljesíteni a meglévő dokumentumok bemutatására vonatkozó felhívást és válaszolni az általa feltett pusztán tényyszerű kérdésekre, mivel csak akkor állhat fenn a védelemhez való jog megsértésének esete, ha a vállalkozásnak olyan kérdéseket tesznek fel, amelyek lényegében arra irányulnak, hogy ez utóbbi elismerje a jogsértés elkövetését, mivel e tekintetben a Bizottság feladata a bizonyítékok beszerzése (lásd: 1989. október 18-i Orkem ítélet, C-374/87, 27. pont; 2006. június 29-i SGL Carbon AG ítélet, C-301/04 P, 40. és 44–49. pont; 2001. február 20-i Mannesmannröhren-Werke AG ítélet, T-112/98, 77–78. pont). Közelebbről ezen ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság által feltett kérdésekre történő válaszadás kötelezettsége nem ellentétes a védelemhez való joggal, sem pedig a méltányos eljáráshoz való joggal, mivel „semmi nem akadályozza az információkérés címzettjét abban, hogy később, a közigazgatási eljárásban vagy a közösségi bíróság előtt folyó eljárásban bizonyítsa azt, hogy a válaszaiban foglalt tények [...] más jelentéssel bírnak, mint amelyet a Bizottság azoknak tulajdonított” (lásd: 2001. február 20-i ítélet, T-112/98, 77–78. pont; 2006. június 29-i ítélet, C-301/04 P, 44–49. pont).

- 20 Mindazonáltal a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) megállapítja, hogy az EU Bíróságának fent említett ítélkezési gyakorlata jogi és nem természetes személyekhez kapcsolódóan alakult ki, nagyrészt az EU Alapjogi Chartájának elfogadását és annak elismerését megelőzően, hogy ez utóbbi a Szerződések kötőerejével bír. Emellett a Corte di costituzionale (alkotmánybíróság) szerint a szóban forgó ítélkezési gyakorlat nem könnyen egyeztethető össze az olasz jogban a bennfentes kereskedelemre vonatkozóan előírt közigazgatási szankciók „büntető” jellegével, sem pedig az EJEB fent kifejtett ítélkezési gyakorlatával, amely ezzel szemben látszólag elismeri a vádlott hallgatáshoz való jogának jóval szélesebb körre való kiterjesztését, a „büntető” jellegű közigazgatási szankciók kiszabására irányuló közigazgatási eljárások keretében is.
- 21 Ugyanígy a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) megjegyzi, hogy az EU Bírósága még nem foglalkozott azzal a kérdéssel sem, hogy az EU Alapjogi Chartájának 47. és 48. cikke az EJEB-nek a EJEE 6. cikkére vonatkozó, fent említett ítélkezési gyakorlata fényében előírják-e, hogy a vádlott hallgatáshoz való joga azon közigazgatási eljárásokra is kiterjed, amelyek „büntető” jellegű szankciók alkalmazásához vezethetnek. A másodlagos uniós jog sem adott idáig választ e kérdésre, amelyet a 2016/343/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (lásd a (11) preambulumbekendést) is szándékosan nyitva hagyott.
- 22 A fentiek alapján a Corte costituzionale (alkotmánybíróság) megállapítja, hogy tisztázni kell, hogy úgy kell-e értelmezni a 2003/6/EK irányelv 14. cikkének (3) bekezdését, valamint az (1) bekezdésének b) pontját, hogy azok lehetővé teszik a tagállamok részére, hogy ne szankcionálják azt a személyt, aki megtagadja a hatáskörrel rendelkező hatóság azon kérdéseire történő válaszadást, amelyek alapján felmerülhet a büntetőjogi vagy „büntető” jellegű közigazgatási szankcióval büntetendő jogsértésért való felelőssége. Mindez az említett irányelv 14. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a tagállamok „nemzeti jogával

összhangban”, valamint a hivatkozott rendelet 30. cikkének (1) bekezdésében foglalt, „nemzeti joggal összhangban” kifejezéssel összefüggésben is szükséges, amelyek minden esetben fenntartják a tagállamok joga által elismert alapvető jogok védelmi szabályai tiszteletben tartásának szükségességét abban az esetben, ha azok az uniós jog szintjén elismertnél magasabb szintűek.

MUNKADOKUMENTUM